

Rapport

Datum: 7 november 2006
Rapportnummer: 2006/357

Klacht

Verzoekers klagen erover dat het Openbaar Ministerie te Groningen in de periode van augustus 2002 tot juni 2003 geen, althans onvoldoende voortvarend uitvoering heeft gegeven aan de door Justitie in de Buurt gewekte verwachtingen en gedane toezeggingen aangaande het conflict tussen verzoekers en een aantal buurtbewoners.

Verzoekers klagen erover dat het Openbaar Ministerie te Groningen bij brief van 18 juni 2003 niet heeft meegedeeld op grond van welke omstandigheden er geen, althans onvoldoende voortvarend uitvoering is gegeven aan de door Justitie in de Buurt gewekte verwachtingen en gedane toezeggingen.

Verzoekers klagen erover dat het Openbaar Ministerie te Groningen bij brief van 18 juni 2003 ten onrechte heeft gesteld dat in het conflict:

- over en weer aangiften zijn gedaan;
- derden *inmiddels* een aandeel zouden hebben;
- *tot mei 2002* met verzoekers is *gesproken*;
- er eerdere bemiddelingspogingen zijn geweest die niet hebben geholpen.

Verzoekers klagen erover dat het Openbaar Ministerie te Groningen bij brief van 18 juni 2003 ten onrechte heeft meegedeeld dat er met betrekking tot het conflict geen rol meer is weggelegd voor Justitie in de Buurt. Verzoekers klagen er daarbij in het bijzonder over dat het Openbaar Ministerie die beslissing te lichtvaardig heeft genomen, door uitsluitend op grond van het dossier en eenzijdige informatie van de politie én het enkele vermoeden van een door verzoeker gepleegd strafbaar feit te concluderen dat de kansen op een succesvolle bemiddeling afwezig zijn.

Verzoekers klagen erover dat het Openbaar Ministerie te Groningen bij brief van 28 april 2004 ten onrechte heeft meegedeeld dat er met betrekking tot het conflict geen rol meer is weggelegd voor Justitie in de Buurt. Verzoekers klagen er daarbij in het bijzonder over dat het Openbaar Ministerie die beslissing te lichtvaardig heeft genomen, door uitsluitend de mogelijkheid van een gezamenlijk bemiddelingsgesprek te onderzoeken en niet - zoals eerder aangekondigd - de mogelijkheid van afzonderlijke gesprekken en het opstellen van een zogenoemd sociaal contract.

Verzoekers klagen erover dat het Openbaar Ministerie te Groningen hen niet, althans onvoldoende voortvarend heeft geïnformeerd over de afhandeling van de in februari 2002 rechtstreeks bij de hoofdofficier van justitie gedane aangiften. Verzoekers klagen er daarbij in het bijzonder over dat het Openbaar Ministerie hen niet, althans onvoldoende voortvarend heeft geïnformeerd over de door de officier van justitie op 7 november 2003

aan het regionale politiekorps Groningen gedane mededeling dat zaken die voor 1 april 2003 hebben gespeeld niet zullen worden vervolgd.

Beoordeling

Algemeen

1. In 1997 verhuisden verzoekers vanuit de randstad naar M. in de provincie Groningen. In het begin bestond een zakelijk contact met hun nieuwe burens. Er ontstond echter een conflict tussen hen en een aantal buurtbewoners dat escaleerde. Nadat in de oudejaarsnacht van 2000 een aantal vuilcontainers tegen de gevel van hun huis in brand waren gestoken, wendden verzoekers zich tot de politie voor hulp. De politie zei verzoekers toe te proberen in het conflict te bemiddelen. Verzoekers waren niet tevreden met de inzet die daarop volgde en vonden dat de politie op een vooringenomen en passieve wijze op het conflict reageerde.

2. In mei 2001 wendden verzoekers zich tot het Openbaar Ministerie te Groningen met de vraag wat zij aangaande het conflict van de politie mocht verwachten. In juli 2001 liet de politie verzoekers weten dat de burens niet mee wilde werken aan bemiddeling en de zaak wat de politie betrof daarmee was afgedaan. Het contact met het Openbaar Ministerie leidde er uiteindelijk toe dat verzoekers in oktober 2001 een gesprek hadden met de heer J., de toenmalige coördinator van Justitie in de Buurt (hierna: JiB). De heer J. zei toe om via JiB te proberen in het conflict te bemiddelen. Daarbij was het de bedoeling om via afzonderlijke gesprekken met de verschillende betrokkenen te komen tot een zogenoemd sociaal contract waarin afspraken werden vastgelegd waar de betrokkenen aan gehouden konden worden.

3. In februari 2002 deden verzoekers rechtstreeks bij de hoofdofficier van justitie te Groningen meerdere aangiften van vernieling, vermoedelijk gepleegd door buurtbewoners. Daarbij vroegen verzoekers de hoofdofficier van justitie hen te informeren over het verloop van die aangiften. Op 14 maart 2002 maakte de politie van deze diverse vernielingen een proces-verbaal van aangifte op. Ook daarbij gaven verzoekers aan graag te worden geïnformeerd over het verloop en de afdoening.

4. In augustus 2002 nodigde JiB verzoekers uit voor een gesprek met de heer J. in het kader van de bemiddeling. Verzoekers stuurden in december 2002 een brief aan JiB waarin zij herinnerden aan de gedane toezegging te komen tot een zogenoemd sociaal contract. In februari 2003 nodigde JiB verzoekers uit voor een tweede gesprek in het kader van de bemiddeling, ditmaal met de heer J., diens opvolger de heer W. en de burens van verzoekers. Dit gesprek ging door een afzegging van de burens van verzoekers echter niet door. JiB zei verzoekers daarop toe deze gesprekken nu in maart of april 2003 te laten plaatsvinden.

5. In mei 2003 deed de buurvrouw bij de politie aangifte tegen verzoeker. Volgens haar was verzoeker met zijn auto op haar ingereden toen zij met een vuilcontainer op straat stond. Verzoeker verklaarde daarentegen dat de buurvrouw de vuilcontainer tegen zijn auto had geduwd toen hij wilde inparkeren en dat hij niet op haar was ingereden. Volgens hem was er sprake van een valse aangifte tegen hem. Mede naar aanleiding van dit incident verzochten verzoekers JiB in mei 2003 om een gesprek met de heer J. en de heer W.

6. Bij brief van 18 juni 2003 deelde de heer W. van JiB mee dat er door JiB verwachtingen waren gewekt en toezeggingen waren gedaan die niet waren nagekomen en bood daarvoor verontschuldiging aan. Vervolgens deelde de heer W. mee dat op basis van het dossier en de informatie die van de politie was ontvangen er niet langer een rol was weggelegd voor JiB. Volgens de heer W. was een absolute voorwaarde voor bemiddeling dat partijen zich daartoe bereid verklaarden en ook bereid bleken te zijn en was de huidige situatie zodanig, dat de kansen op een succesvolle bemiddeling afwezig waren.

7. Verzoekers waren het niet eens met die gang van zaken en dienden bij de hoofdofficier van justitie te Groningen een klacht in over de door JiB bij brief van 18 juni 2003 genomen beslissing en verstrekte informatie. De hoofdofficier van justitie deelde verzoekers bij brief van 6 augustus 2003 mee dat de klacht gegrond was voor wat betreft het feit dat door JiB in het verleden meerdere toezeggingen waren gedaan welke niet waren nagekomen. Voor het overige achtte de hoofdofficier van justitie de klacht echter ongegrond.

8. In oktober 2003 herinnerden verzoekers de politie aan de door hen in februari 2002 rechtstreeks bij de hoofdofficier van justitie gedane aangiftes van vernieling en het door de politie ter zake opgemaakte proces-verbaal van aangifte met het verzoek hen over de stand van zaken te informeren.

9. Verzoekers dienden in november 2003 bij het College van procureurs-generaal een klacht in over de handelwijze van het Openbaar Ministerie te Groningen. Verzoekers klaagden daarbij onder andere over de weigering van de hoofdofficier van justitie te Groningen om met hen te corresponderen over de inzet van JiB.

10. In februari 2004 seponeerde de officier van justitie de tegen verzoeker gedane aangifte wegens onvoldoende wettig en overtuigend bewijs. In een gesprek dat verzoekers vervolgens in maart 2004 met de officier van justitie voerden, zei de officier van justitie toe te onderzoeken in hoeverre nieuwe betrokkenheid van JiB bij het conflict met de burens haalbaar en gewenst was.

11. In maart 2004 voerden verzoekers ook een gesprek met de procureur-generaal te Den Haag over de door hun bij het College van procureurs-generaal ingediende klacht. Vervolgens schreef de procureur-generaal bij brief van 6 april 2004 dat hij op basis van hetgeen tussen hen was besproken en gezien de inmiddels door de officier van justitie

gedane toezegging de indruk had dat hij het klachtendossier kon sluiten.

12. Bij brief van 28 april 2004 deelde de officier van justitie mee dat haar was gebleken dat de burens van verzoekers niet bereid waren in te gaan op een uitnodiging voor een gezamenlijk gesprek met verzoekers. De officier van justitie merkte daarbij op dat die weigering van de burens tot gevolg had dat zij afzag van het organiseren van een dergelijke bijeenkomst, daar de bereidheid tot deelname van zowel verzoekers als de burens voor haar een absolute voorwaarde was voor het organiseren van een dergelijke bijeenkomst. Verder merkte de officier van justitie op dat dit inhield dat ook voor JiB geen rol meer was weggelegd.

13. Verzoekers waren het met die gang van zaken niet eens en wendden zich vervolgens in juli 2004 tot de Nationale ombudsman met het verzoek in de zaak te interveniëren. Gelet op dat verzoek probeerde de Nationale ombudsman een gesprek tussen het Openbaar Ministerie te Groningen en verzoekers te arrangeren. Het Openbaar Ministerie gaf echter te kennen daar geen behoefte aan te hebben. Verzoekers verzochten de Nationale ombudsman daarop bij brief van 27 november 2004 de gang van zaken te onderzoeken.

I. Ten aanzien van de voortvarendheid van de bemiddeling

Bevindingen

1. Verzoekers klagen erover dat het Openbaar Ministerie te Groningen in de periode van augustus 2002 tot juni 2003 geen, althans onvoldoende voortvarend uitvoering heeft gegeven aan de door JiB gewekte verwachtingen en gedane toezeggingen. Verzoekers brachten in dit verband naar voren dat JiB met de uitnodiging in augustus 2002 voor het eerst invulling had gegeven aan het toegezegde bemiddelingstraject. Omdat zij na dat gesprek niets meer vernamen, hadden zij JiB bij brief van 24 december 2002 aan dat traject herinnerd. JiB had daarop in februari 2003 door middel van een uitnodiging voor een volgend gesprek van zich laten horen. Na het afzeggen van dat gesprek door de burens, hadden zij echter weer niets vernomen totdat bij brief van 18 juni 2003 werd meegedeeld dat er geen rol meer was weggelegd voor JiB.

2. De minister van Justitie stuurde in reactie op de klacht bij brief van 5 april 2005 een afschrift van een door de hoofdofficier van justitie te Groningen opgemaakt ambtsbericht en merkte daarbij op dat hij met de inhoud daarvan instemde. De hoofdofficier van justitie deelde in dat ambtsbericht mee dat zijn ambtsvoorganger bij brief van 6 augustus 2003 reeds aan verzoekers had aangegeven dat door JiB verschillende toezeggingen waren gedaan, welke uiteindelijk niet waren nagekomen en dat de klacht op dit punt dan ook gegrond was verklaard. Mede naar aanleiding van deze gang van zaken was de werkwijze van JiB gewijzigd. Volgens de hoofdofficier van justitie werd thans de voortgang van de zaken welke bij JiB in behandeling waren strak bewaakt en vond afhandeling op een planmatige wijze plaats. Hierdoor was de sturing van de werkzaamheden sterk verbeterd.

3. De Nationale ombudsman schreef de minister van Justitie bij brief van 10 mei 2005 dat hij uit die reactie opmaakte dat de minister van Justitie dit onderdeel van de klacht gegrond achtte.

4. De minister van Justitie deelde daarop bij brief van 17 augustus 2005 mee dat de hoofdofficier van justitie reeds meermalen had aangegeven verzoekers klacht op dit punt gegrond te achten was en dat hij niets had toe te voegen aan dat oordeel. De minister van Justitie merkte daarbij op dat hij gelet op deze voorgeschiedenis een kanttekening plaatste bij de relevantie van dit klachtonderdeel.

5. Verzoekers deelden in reactie op het standpunt van de minister van Justitie bij brief van 5 oktober 2005 mee verbaasd te zijn over de door de minister van Justitie geplaatste kanttekening bij de relevantie van dit klachtonderdeel. Enerzijds omdat de minister van Justitie niets met het gegrond verklaren van de klacht had gedaan en anderzijds om het kleinerende karakter ervan. Als de minister van Justitie zijn reactie niet had beperkt tot het kritiekloos onderschrijven van het oordeel van de hoofdofficier van justitie, maar werkelijk en serieus kennis had genomen van de aangereikte informatie, zou hem de ernst van de situatie duidelijk zijn. In dit verband wezen verzoekers erop dat het na het gesprek in augustus 2001 een vol jaar duurde voor JiB in beweging kwam. Desondanks waren zij dankbaar omdat die concrete actie in augustus 2002 resultaat had en het vervolgens rustig was. Na dit gesprek in augustus 2002 had JiB echter geen vervolg gegeven aan het toegezegde bemiddelingstraject.

Beoordeling

6. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Dit vereiste brengt onder andere met zich mee dat een bestuursorgaan binnen een redelijke termijn en zonder onnodige vertraging uitvoering moet geven aan een op zich genomen taak.

7. In deze zaak heeft het Openbaar Ministerie op zich genomen om te proberen via JiB te bemiddelen in het conflict tussen verzoekers en enkele buurtbewoners. Daarbij was het de bedoeling om via afzonderlijke gesprekken met de verschillende betrokkenen te komen tot een zogenoemd sociaal contract waarin afspraken werden vastgelegd waar de betrokkenen aan gehouden konden worden. Het Openbaar Ministerie heeft in augustus 2002 een start gemaakt met dat bemiddelingstraject, door verzoekers uit te nodigen voor een gesprek. Na dat gesprek heeft het Openbaar Ministerie pas in februari 2003 - na rappel van verzoekers - een vervolg aan het bemiddelingstraject gegeven, door verzoekers tezamen met de burens uit te nodigen voor een gesprek. Aldus heeft het Openbaar Ministerie gedurende een periode van een half jaar geen feitelijke activiteiten in het kader van de bemiddeling ondernomen. Toen het gesprek in februari 2003 geen doorgang kon vinden, heeft het Openbaar Ministerie wederom geen feitelijke activiteiten in het kader van de

bemiddeling ondernomen tot aan de brief van juni 2003 waarin werd meegedeeld dat er geen rol meer was weggelegd voor JiB. Het Openbaar Ministerie heeft aldus in de periode van augustus 2002 tot juni 2003 ter zake de uitvoering van de toegezegde bemiddelingspoging duidelijk niet de vereiste voortvarendheid betracht.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van het niet verstrekken van informatie over de bemiddeling

Bevindingen

1. Verzoekers klagen erover dat het Openbaar Ministerie te Groningen bij brief van 18 juni 2003 niet heeft meegedeeld op grond van welke omstandigheden er geen, althans onvoldoende voortvarend uitvoering is gegeven aan de door JiB gewekte verwachtingen en gedane toezeggingen. Verzoekers brachten in dit verband naar voren dat JiB in de brief van 18 juni 2003 geen enkele verklaring had gegeven waarom er aan het toegezegde bemiddelingstraject geen vervolg was gegeven.

2. De minister van Justitie stuurde in reactie op de klacht bij brief van 5 april 2005 een afschrift van een door de hoofdofficier van justitie te Groningen opgemaakt ambtsbericht en merkte daarbij op dat hij met de inhoud daarvan instemde. De hoofdofficier van justitie deelde in dat ambtsbericht mee dat zijn ambtsvoorganger bij brief van 6 augustus 2003 uiteen had gezet om welke reden voortzetting van de werkzaamheden van JiB niet langer mogelijk was. Voor zover de brief van 18 juni 2003 op dit punt onvoldoende duidelijk was, meende hij dat die omissie daarmee was hersteld. De hoofdofficier van justitie achtte de klacht op dit punt dan ook niet gegrond.

3. De Nationale ombudsman wees de minister van Justitie bij brief van 10 mei 2005 erop dat dit klachtonderdeel niet zag op het staken van de werkzaamheden van JiB, maar op de voortvarendheid waarmee JiB het dossier had behandeld. In verband daarmee verzocht de Nationale ombudsman de minister van Justitie mee te delen wat de reden was geweest dat in de periode van augustus 2002 tot mei 2003 aan de gewekte verwachtingen en gedane toezeggingen geen of onvoldoende uitvoering was gegeven, alsook mee te delen of deze verduidelijking hem aanleiding gaf het standpunt ten aanzien van dit klachtonderdeel te herzien.

4. De minister van Justitie deelde in reactie daarop bij brief van 17 augustus 2005 mee dat het op zich juist was dat de bedoelde omstandigheden niet in de brief van 18 juni 2003 stonden opgesomd. De minister van Justitie achtte dit klachtonderdeel dan ook alsnog gegrond. In aanvulling daarop deelde hij mee dat thans niet meer precies viel vast te stellen om welke reden het dossier van verzoekers destijds niet met meer voortvarendheid ter hand was genomen. Hij ging ervan uit dat een oorzaak was gelegen in het feit dat de heer J., de toenmalige coördinator van JiB en degene die zich feitelijk steeds met de

kwestie had beziggehouden, in het voorjaar van 2002 betrekkelijk onverwachts een andere betrekking had aanvaard. Mede daardoor was de overdracht van zaken aan zijn opvolger de heer W. niet geheel vlekkeloos verlopen. Volgens de minister van Justitie was dit in onderhavige zaak nog versterkt doordat de heer J. aan verzoekers had laten weten zelf betrokken te willen blijven bij de behandeling van de zaak. Dit bleek later niet mogelijk te zijn, maar had er wel voor gezorgd dat er over de verdere behandeling van het dossier verwarring was ontstaan.

5. Verzoekers deelden in reactie op het standpunt van de minister van Justitie bij brief van 5 oktober 2005 mee dat het Openbaar Ministerie hen op geen enkele wijze had geïnformeerd over de organisatorische consequenties van de overdracht. Ze merkten daarbij op dat de heer J. hen destijds had meegedeeld dat het Openbaar Ministerie hem had verzocht om de casus af te ronden en dus niet - zoals de minister van Justitie thans beweerde - dat hij het Openbaar Ministerie had laten weten bij de behandeling van de zaak betrokken te willen blijven. Verzoekers plaatsten verder vraagtekens bij de mededeling van de minister van Justitie dat betrokkenheid van de heer J. bij de zaak later niet mogelijk bleek en merkten op dat JiB na de aangifte in mei 2003 de heer J. had verboden zich nog met de zaak bezig te houden.

6. De minister van Justitie stuurde bij brief van 9 januari 2006 een afschrift van een door de hoofdofficier van justitie te Groningen opgemaakt ambtsbericht en merkte daarbij op dat hij zich met de inhoud daarvan kon verenigen. In dat ambtsbericht deelde de hoofdofficier van justitie mee dat tussen de heer J. en zijn opvolger de heer W. aanvankelijk inderdaad was afgesproken dat de heer J. betrokken zou blijven bij de behandeling van de kwestie.

Beoordeling

7. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuurs-organen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Dit vereiste brengt onder andere met zich dat een bestuursorgaan, in geval het een wettelijke of een op zich genomen taak niet of niet binnen een redelijke termijn kan uitvoeren, de burger uit eigen beweging dient te informeren over de daaraan ten grondslag liggende omstandigheden.

8. In deze zaak heeft het Openbaar Ministerie op zich genomen om te proberen via JiB te bemiddelen in het conflict tussen verzoekers en enkele buurtbewoners, doch bij de uitvoering daarvan niet de vereiste voortvarendheid betracht (zie hiervoor onder I.7.). Bij brief van 18 juni 2003 heeft het Openbaar Ministerie daarvoor verontschuldiging aangeboden, doch niet meegedeeld wat de oorzaak van de gebrekkige voortvarendheid was. In de daarop volgende correspondentie heeft het Openbaar Ministerie evenmin aan verzoekers uitgelegd waarom het bemiddelingstraject niet met de vereiste voortvarendheid is uitgevoerd. Het Openbaar Ministerie heeft daarmee gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

9. Overigens heeft het Openbaar Ministerie ook tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman geen helderheid kunnen verschaffen over de reden dat het dossier destijds niet met meer voortvarendheid ter hand is genomen. De problemen bij de overdracht van de zaak aan de nieuwe coördinator van JiB en de blijvende betrokkenheid van de heer J. kunnen de trage behandeling van deze zaak slechts gedeeltelijk verklaren. Bovendien kunnen die omstandigheden het gebrek aan voortgang geenszins rechtvaardigen. Het Openbaar Ministerie blijft verantwoordelijk voor de voortgang van een op zich genomen bemiddelingstraject, ook indien het de bemiddeling feitelijk laat verrichten door iemand die daar niet (meer) werkzaam is. Naar het zich laat aanzien is een belangrijke oorzaak voor het gebrek aan voortvarendheid gelegen in het feit dat er eenvoudigweg onvoldoende toezicht is gehouden op de voortgang van het gestarte bemiddelingstraject. De Nationale ombudsman heeft in zoverre dan ook met instemming kennis genomen van de mededeling van de hoofdofficier van justitie dat de werkwijze van JiB inmiddels is gewijzigd en de voortgang van de zaken welke daar thans in behandeling zijn strak wordt bewaakt en de afhandeling op een planmatige wijze plaatsvindt (zie hiervoor, onder I.2.).

III. Ten aanzien van het verstrekken van onjuiste informatie in een brief

Bevindingen

1. Verzoekers klagen erover dat het Openbaar Ministerie te Groningen bij brief van 18 juni 2003 ten onrechte heeft gesteld dat in het conflict over en weer aangiften zijn gedaan, derden inmiddels een aandeel zouden hebben, tot mei 2002 met verzoekers is gesproken en er eerdere bemiddelingspogingen zijn geweest die niet hebben geholpen. Verzoekers brachten in dit verband naar voren dat uit die onjuiste weergave van de feiten bleek dat de heer W. over onvoldoende kennis van het dossier beschikte.

2. De minister van Justitie stuurde in reactie op de klacht bij brief van 5 april 2005 een afschrift van een door de hoofdofficier van justitie te Groningen opgemaakt ambtsbericht en merkte daarbij op dat hij met de inhoud daarvan instemde. De hoofdofficier van justitie deelde in dat ambtsbericht mee dat vast stond dat door verzoekers herhaaldelijk aangifte was gedaan van verschillende strafbare feiten en dat in mei 2003 tegen verzoeker aangifte was gedaan. Ook deelde de hoofdofficier van justitie mee dat het conflict zich aanvankelijk beperkte tot verzoekers en hun directe burens. Nadien was echter een aantal andere buurtbewoners bij het conflict betrokken geraakt. Verder deelden de hoofdofficier van justitie nog mee dat de heer J. als toenmalige coördinator van JiB verschillende gesprekken had gevoerd, zowel met verzoekers als met de burens. In mei 2002 had de heer J. een andere betrekking aanvaard en was hij feitelijk niet langer werkzaam bij het Openbaar Ministerie. Volgens de hoofdofficier van justitie was er voor de heer J. vanaf dat moment ook niet langer een taak weggelegd in deze kwestie.

3. De Nationale ombudsman schreef de minister van Justitie bij brief van 10 mei 2005 dat hij begreep dat de minister van Justitie dit onderdeel van de klacht niet gegrond achtte. In verband daarmee verzocht de Nationale ombudsman de minister van Justitie aan te geven op welke informatie de mededeling, dat het conflict zich aanvankelijk beperkte tot verzoekers en de directe burens, was gebaseerd en hem een afschrift van die informatie toe te sturen. Ook verzocht de Nationale ombudsman de minister van Justitie hem mee te delen op welke data de heer J. gesprekken had gevoerd met de betrokkenen en hem een afschrift van de gespreksverslagen toe te sturen.

4. De minister van Justitie deelde in reactie daarop bij brief van 17 augustus 2005 mee dat hij dit klachtonderdeel inderdaad niet gegrond achtte. Voor zover viel na te gaan waren de problemen tussen verzoekers en de burens begonnen met een bedreiging van verzoekers door de buurman, waarvan verzoeker op 11 april 2001 aangifte had gedaan. Voorafgaand hieraan was sprake geweest van brandstichting in een vuilcontainer van verzoekers tijdens de jaarwisseling, maar dat had volgens de minister van Justitie niet of slechts zijdelings betrekking op de ruzie tussen verzoekers en de directe burens. Verder deelde de minister van Justitie mee dat in de periode waarin het onderhavige conflict speelde - voor wat betreft de bemiddelingsactiviteiten van JiB - sprake was van een betrekkelijk informele manier van werken, waarbij was verzuimd alle acties die in het kader van de bemiddeling waren ondernomen, nauwgezet te registreren. Zodoende was er thans niet meer na te gaan op welke tijdstippen gesprekken waren gevoerd met de betrokkenen. De minister van Justitie merkte daarbij op dat de werkwijze van JiB nadien was aangepast. Thans werd aantekening bijgehouden van alle ondernomen acties en werd daarover zoveel mogelijk ook schriftelijk gecommuniceerd met betrokken personen.

5. Verzoekers deelden in reactie op het standpunt van de minister van Justitie bij brief van 5 oktober 2005 mee dat zij in de periode van 2000 tot 2003 meer dan vijftig aangiften en meldingen hadden gedaan - uiteenlopend van vernielingen tot bedreigingen - terwijl de enige tegen hen gedane aangifte een valse en geseponeerde aangifte betrof. Van het doen van *aangiften* over en weer was geen sprake en de in de brief van 18 juni 2003 ter zake gedane mededeling niet terecht en suggestief. Voorts deelden verzoekers mee dat reeds ten tijde van de brandstichting sprake was van een conflict met meerdere buurtbewoners en dat de politie en het Openbaar Ministerie al in november 2001 bekend waren met de samenstelling van die groep. Zij wezen in dit verband onder andere op een lijst met namen van buurtbewoners, welke zij al in november 2001 naar zowel de politie als het Openbaar Ministerie hadden gestuurd. De beeldvorming in de brief van 18 juni 2003 dat derden *inmiddels* een aandeel zouden hebben was naar de mening van verzoekers dan ook onjuist, suggestief en tendentius. Verder deelden verzoekers mee dat het Openbaar Ministerie hen op geen enkele wijze had geïnformeerd over de organisatorische wijzigingen en consequenties van de veranderde dienstbetrekking van de heer J. Volgens verzoekers had de heer J. zich ook na mei 2002 namens en onder verantwoordelijkheid van JiB met de zaak bezig gehouden. Verzoekers wezen in dit verband onder andere op

de uitnodigingen van JiB voor gesprekken met de heer J. in augustus 2002 en februari 2003. Volgens verzoekers was het dan ook duidelijk dat in de brief van 18 juni 2003 ten onrechte was gesteld dat *tot mei 2002* met verzoekers was gesproken. Ten slotte deelden verzoekers mee dat in de brief van 18 juni 2003, gezien de betekenis van bemiddelen, ten onrechte was gesteld dat er *meerdere bemiddelingspogingen* waren geweest. De vooringenomen en passieve bemoeienis van de politie in 2001 had volgens verzoekers niets met bemiddeling van doen.

6. De Nationale ombudsman verzocht de minister van Justitie bij brief van 1 november 2005 in te gaan op de stelling van verzoekers dat de burens geen andere aangifte tegen hen hadden gedaan dan de aangifte van mei 2003, dat het Openbaar Ministerie te Groningen in ieder geval al vanaf november 2001 ermee bekend had kunnen en moeten zijn dat bij het conflict meerdere buurtbewoners betrokken waren, dat de heer J. in augustus 2002 nog namens en onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie gesprekken had gevoerd met verzoekers en dat JiB niet meerdere bemiddelingspogingen hadden ondernomen.

7. De minister van Justitie stuurde bij brief van 9 januari 2006 een afschrift van een door de hoofdofficier van justitie te Groningen opgemaakt ambtsbericht en merkte daarbij op dat hij zich met de inhoud daarvan kon verenigen. In dat ambtsbericht merkte de hoofdofficier van justitie op dat hem niet bekend was dat door de burens eerder aangifte was gedaan tegen verzoekers dan in mei 2003. Verder merkte de hoofdofficier van justitie op dat uit het dossier bleek dat verzoekers met name problemen hadden ondervonden met de burens. Daarnaast waren verzoekers de overtuiging toegedaan dat andere buurtgenoten in dit conflict de zijde van de burens hadden gekozen. Daarvan hadden zij regelmatig melding gedaan, zodat in zoverre bij het parket bekend was dat meerdere buurtgenoten betrokken waren bij het conflict. Verder deelde de hoofdofficier van justitie mee dat tussen de heer J. en zijn opvolger de heer W. aanvankelijk inderdaad was afgesproken dat de heer J. nog betrokken zou blijven bij de behandeling van deze kwestie. Hoewel de heer J. in mei 2002 al een andere betrekking had aanvaard, moest worden vastgesteld dat hij in deze kwestie nog in augustus 2002 namens het parket Groningen had opgetreden. Naar de hoofdofficier van justitie had begrepen, had de heer J. meermalen gesprekken gevoerd, zowel met verzoekers als met de burens. Wanneer werd gesproken over meerdere bemiddelingspogingen werd hierop gedoeld, aldus de hoofdofficier van justitie.

8. Verzoekers wezen er bij brief van 2 februari 2006 nogmaals op dat er tegen hen geen andere aangifte was gedaan dan de valse aangifte in mei 2003, dat het Openbaar Ministerie te Groningen al sinds november 2001 ermee bekend was dat bij het conflict meerdere buurtbewoners betrokken waren en dat de heer J. in augustus 2002 nog namens en onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie te Groningen een gesprek had gevoerd met verzoekers. Verder deelden verzoekers mee dat er van meerdere bemiddelingspogingen van het Openbaar Ministerie te Groningen geen sprake was geweest. Ze wezen er in dat verband op dat JiB na het gesprek in augustus 2002 geen

vervolg meer had gegeven aan het bemiddelingstraject. Het was hen dan ook niet duidelijk waarop de hoofdofficier van justitie zijn bewering had gebaseerd dat er door de heer J. meermalen gesprekken waren gevoerd, zowel met verzoekers als met de burens, temeer daar de minister van Justitie eerder al had vastgesteld dat door het Openbaar Ministerie was verzuimd om de acties in het kader van de bemiddeling te registreren.

Beoordeling

9. Het vereiste van administratieve nauwkeurigheid houdt in dat bestuursorganen secuur werken. Dit vereiste brengt onder andere met zich dat een bestuursorgaan informatie dient te verstrekken die waarheidsgetrouw en duidelijk is.

10. In deze zaak heeft het Openbaar Ministerie in de brief van 18 juni 2003 geschreven dat de problemen tussen verzoekers en hun burens heeft geresulteerd in aangiften over en weer. Die opmerking doet voorkomen dat verzoekers en de burens meermalen aangiften tegen elkaar hebben gedaan. Aangezien de burens echter maar éénmaal een aangifte tegen verzoeker hebben gedaan, is de door het Openbaar Ministerie gemaakte opmerking dus niet correct. De in die brief door het Openbaar Ministerie gemaakte opmerking dat derden inmiddels een aandeel hebben in het conflict, doet evenmin recht aan de feitelijke gang van zaken. Die opmerking doet namelijk voorkomen dat andere buurtbewoners dan de directe burens van verzoekers relatief recent bij het conflict betrokken zijn geraakt. Het Openbaar Ministerie was er evenwel al zeer geruime tijd mee bekend dat bij het conflict meerdere buurtbewoners betrokken waren. De in de brief door het Openbaar Ministerie gemaakte opmerking dat de heer J. tot mei 2002 met verzoekers en de burens heeft gesproken, is eveneens niet juist. De heer J. heeft immers in augustus 2002 nog onder verantwoordelijkheid van JiB met verzoekers gesproken. Ten slotte is ook de in de brief gemaakte opmerking dat er eerdere bemiddelingspogingen zijn geweest die niet hebben geholpen, niet correct. Daar waar het de bedoeling was om via afzonderlijke gesprekken met de verschillende betrokkenen te komen tot een zogenoemd sociaal contract, kunnen de door de heer J. met verzoeker en de burens gevoerde gesprekken althans niet worden gezien als afzonderlijke bemiddelingspogingen. Het Openbaar Ministerie heeft ten aanzien van de bij brief van 18 juni 2003 gegeven informatie aldus gehandeld in strijd met het vereiste van administratieve nauwkeurigheid.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

11. Naar het zich laat aanzien is een belangrijke oorzaak voor de onjuistheden in de brief van 18 juni 2003 gelegen in het feit dat in de periode waarin het conflict speelde sprake was van een betrekkelijk informele manier van werken, waarbij werd verzuimd om acties die in het kader van de bemiddeling waren ondernomen nauwgezet te registreren. Het is althans niet ondenkbaar dat bij de overdacht van de zaak aan de nieuwe coördinator van JiB belangrijke informatie verloren is gegaan of verkeerd is geïnterpreteerd als gevolg van het die ondeugdelijke dossiervorming. De Nationale ombudsman heeft in zoverre

dan ook met instemming kennis genomen van de mededeling van de minister van Justitie dat de werkwijze van JiB inmiddels is aangepast en thans aantekening wordt bijgehouden van alle ondernomen acties.

IV. Ten aanzien van het staken van de bemiddeling

Bevindingen

1. Verzoekers klagen erover dat het Openbaar Ministerie te Groningen bij brief van 18 juni 2003 ten onrechte heeft meegedeeld dat er met betrekking tot het conflict geen rol meer is weggelegd voor JiB. Verzoekers brachten in dit verband in het bijzonder naar voren dat het Openbaar Ministerie die beslissing te lichtvaardig had genomen, door uitsluitend op grond van het dossier en eenzijdige informatie van de politie én het enkele vermoeden van een door verzoeker gepleegd strafbaar feit te concluderen dat de kansen op een succesvolle bemiddeling afwezig waren.

2. De minister van Justitie stuurde in reactie op de klacht bij brief van 5 april 2005 een afschrift van een door de hoofdofficier van justitie te Groningen opgemaakt ambtsbericht en merkte daarbij op dat hij met de inhoud daarvan instemde. De hoofdofficier van justitie deelde in dat ambtsbericht mee dat ten tijde van de brief van 18 juni 2003 verzoeker werd verdacht van een ernstig strafbaar feit. Hiermee was de conflictsituatie dermate geëscaleerd, dat oplossing ervan naar het oordeel van het Openbaar Ministerie niet langer kon worden bewerkstelligd door middel van bemiddeling door JiB. Met name niet omdat het Openbaar Ministerie niet in de positie wilde geraken dat hij enerzijds strafvervolgning zou moeten instellen tegen verzoeker en anderzijds een bemiddelende rol zou moeten spelen in het kader van de oplossing van het conflict tussen verzoekers en de overige betrokken buurtbewoners. De hoofdofficier van justitie merkte verder nog op dat conflictbemiddeling door JiB plaatsvindt op basis van vrijwilligheid, daar het Openbaar Ministerie geen mogelijkheden ten dienste staan om mensen te dwingen tot deze vorm van geschilbeslechting. Aangezien de andere betrokkenen daartoe volgens de hoofdofficier van justitie niet bereid waren, was de beëindiging van activiteiten van JiB op juiste gronden geschied.

3. De Nationale ombudsman schreef de minister van Justitie bij brief van 10 mei 2005 dat hij begreep dat de minister van Justitie dit onderdeel van de klacht niet gegrond achtte. In verband daarmee verzocht de Nationale ombudsman de minister van Justitie aan te geven op welke informatie de hoofdofficier van justitie de mededeling had gebaseerd, dat bij de andere betrokkenen geen bereidheid meer bestond het conflict op te lossen met behulp van bemiddeling.

4. De minister van Justitie deelde in reactie daarop bij brief van 17 augustus 2005 mee dat hij dit klachtonderdeel inderdaad niet gegrond achtte. Volgens hem bestond kansrijke bemiddeling - waaronder ook moest worden begrepen het sluiten van een sociaal contract

of welke vorm van conflictoplossing door JiB dan ook - uitsluitend bij de gratie van de medewerking van alle betrokken partijen. Indien een van de partijen - in dit geval de burens van verzoekers - duidelijk maakte niets te voelen voor bemiddeling of andere bemoeienis van JiB, dan eindigde daarmee in beginsel de betrokkenheid van JiB. Verder deelde de minister van Justitie mee dat er wel was gesproken met de burens van verzoekers, maar dat daar geen schriftelijke verklaringen van waren. In de periode waarin het onderhavige conflict speelde, was - voor wat betreft de bemiddelingsactiviteiten van JiB - sprake van een betrekkelijk informele manier van werken waarbij was verzuimd alle acties die in het kader van de bemiddeling waren ondernomen, nauwgezet te registreren.

5. Verzoekers deelden in reactie op het standpunt van de minister van Justitie bij brief van 5 oktober 2005 mee dat de minister voorbij ging aan de klachtformulering door te stellen dat de activiteiten van JiB waren beëindigd omdat bij de andere betrokkenen geen bereidheid bestond om het conflict met behulp van bemiddeling op te lossen. In dit verband stelden verzoekers de vraag waaruit JiB in juni 2003 was gebleken dat de anderen niet bereid waren om aan bemiddeling mee te werken. Verder waren verzoekers het er niet mee eens dat de minister van Justitie wilde doen geloven dat JiB alleen bij optimale condities kon bemiddelen. Ze merkten daarbij op dat JiB hen eerder had meegedeeld dat de voorkeur uiteraard uitging naar optimale condities, maar gelijktijdig ook had aangegeven dat tegenwerken niet werd getolereerd en dan sprake zou zijn van een wat stevigere aanpak en het Openbaar Ministerie gezag zou laten gelden. Daarbij gaven verzoekers aan dat JiB er vanaf het begin mee bekend was dat er sprake was van tegenwerking van de zijde van de burens. Ze wezen in dit verband op de in juli 2001 door de politie gedane mededeling dat de burens niet mee wilden werken aan bemiddeling, hetgeen voor JiB geen reden was geweest om in augustus 2001 niet met de bemiddelingsactiviteiten aan te vangen. In dit kader stelden verzoekers de vraag wat er sindsdien was veranderd dat het besluit van 18 juni 2003 om de activiteiten te staken kon rechtvaardigen.

6. De Nationale ombudsman verzocht de minister van Justitie bij brief van 1 november 2005 in te gaan op de vraag wat er tussen februari 2003 en juni 2003 was veranderd in de situatie tussen verzoekers en de andere bij het conflict betrokken personen, dat maakte dat het Openbaar Ministerie had besloten om de - eerder geplande - activiteiten van JiB te beëindigen. In het bijzonder werd verzocht om aan te geven of het Openbaar Ministerie in die periode en in het bijzonder na 5 mei 2003 met de andere betrokkenen had gesproken over het al dan niet voortzetten van het bemiddelingstraject.

7. De minister van Justitie stuurde bij brief van 9 januari 2006 een afschrift van een door de hoofdofficier van justitie te Groningen opgemaakt ambtsbericht en merkte daarbij op dat hij zich met de inhoud daarvan kon verenigen. In dat ambtsbericht deelde de hoofdofficier van justitie mee dat nadat de heer J. zijn werkzaamheden voor het Openbaar Ministerie had beëindigd, zijn taken door de heer W. waren overgenomen. Na bestudering van het dossier was de heer W. anders dan de heer J., tot de conclusie gekomen dat de

verhouding tussen verzoekers en de burens (inmiddels) dusdanig was verstoord, dat betwijfeld moest worden of het conflict nog wel met behulp van bemiddeling zou kunnen worden opgelost. Zeker na het incident in mei 2003 kon daarvan zijns inziens in elk geval niet langer sprake zijn. De hoofdofficier van justitie merkte daarbij op dat hij, gelet op de ernst van het strafbare feit waarvan verzoeker werd verdacht, zich in deze beoordeling kon vinden.

8. Verzoekers brachten bij brief van 2 februari 2006 naar voren dat de heer J. pas na de valse aangifte in mei 2003 zijn werkzaamheden had beëindigd en dit niet op eigen initiatief had gedaan, maar omdat JiB hem na die aangifte had verboden zich nog met de zaak bezig te houden. Verder gaven verzoekers aan dat uit de reactie van de hoofdofficier van justitie bleek dat in de periode tussen februari 2003 en juni 2003 niet met de andere betrokkenen was gesproken over het al dan niet voortzetten van het bemiddelingstraject en dat 'het enkele vermoeden' inzake de tegen verzoeker gedane aangifte dus de enige en werkelijke reden was om het bemiddelingstraject stop te zetten. Verzoekers merkten op dat die handelwijze van het Openbaar Ministerie inhield dat zij zonder gerechtelijke uitspraak schuldig geacht en gestraft waren. Volgens hen was dat in strijd met het primaire rechtsbeginsel dat iemand voor onschuldig moet worden gehouden tot het tegendeel bewezen is.

Beoordeling

9. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit vereiste brengt met zich dat een bestuursorgaan bij de afweging om de activiteiten van een op zich genomen taak te staken, alle relevante informatie dient te betrekken.

10. In deze zaak heeft het Openbaar Ministerie op zich genomen om te proberen via JiB te bemiddelen in het conflict tussen verzoekers en enkele buurtbewoners. Het Openbaar Ministerie heeft in augustus 2002 een start gemaakt met dat bemiddelingstraject, door verzoekers uit te nodigen voor een gesprek. In februari 2003 heeft het Openbaar Ministerie kennelijk nog mogelijkheden gezien om het conflict via bemiddeling op te lossen, getuige de toen aan verzoekers en hun burens verstuurde uitnodiging voor een gesprek. Na de in mei 2003 door de burens gedane aangifte heeft het Openbaar Ministerie echter geconcludeerd dat de situatie tussen verzoekers en de burens zodanig was geëscaleerd dat de kansen op een succesvolle bemiddeling afwezig waren en aldus bij brief van 18 juni 2003 de bemoeienis van JiB gestaakt. Hoewel de aangifte tegen verzoeker de bij de nieuwe coördinator van JiB aanwezige twijfels over het bemiddelingstraject zal hebben versterkt, heeft het Openbaar Ministerie uit die aangifte niet zonder meer kunnen opmaken dat het conflict niet meer via bemiddeling kon worden opgelost. Op voorhand valt namelijk niet uit te sluiten dat partijen na een ernstige escalatie inzien dat er een oplossing voor het conflict moet komen en bemiddeling daartoe juist de meest geëigende weg is. Gelet

daarop en gezien het belang van verzoekers en de bureaus bij voortzetting van het bemiddelingstraject, had het Openbaar Ministerie nadrukkelijk verzoekers en de bureaus moeten vragen naar hun mening over de haalbaarheid van de bemiddeling. Daarvan is de Nationale ombudsman echter niet gebleken. Voor zover het Openbaar Ministerie niet in de positie wilde geraken dat enerzijds strafvervolgning zou moeten worden ingesteld tegen verzoeker en anderzijds een bemiddelende rol zou moeten worden gespeeld, had het - in plaats van het bemiddelingstraject zonder meer te staken - de activiteiten kunnen opschorten hangende het opsporingsonderzoek en vervolgens pas na de vervolgingsbeslissing van de officier van justitie een beslissing kunnen nemen over het al dan niet voortzetten van het traject. Eerst dan had het Openbaar Ministerie in redelijkheid - op grond van alle relevante informatie - een oordeel kunnen vormen over de haalbaarheid van het bemiddelingstraject. Het Openbaar Ministerie heeft bij de beslissing van 18 juni 2003 om de bemiddeling niet voor te zetten aldus gehandeld in strijd met het redelijkheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

V. Ten aanzien van het niet hervatten van de bemiddeling

Bevindingen

1. Verzoekers klagen erover dat het Openbaar Ministerie te Groningen bij brief van 28 april 2004 ten onrechte heeft meegedeeld dat er met betrekking tot het conflict geen rol meer is weggelegd voor JiB. Verzoekers brachten in dit verband in het bijzonder naar voren dat het Openbaar Ministerie die beslissing te lichtvaardig had genomen, door uitsluitend de mogelijkheid van een gezamenlijk bemiddelingsgesprek te onderzoeken en niet - zoals eerder aangekondigd - de mogelijkheid van afzonderlijke gesprekken en het opstellen van een zogenaamd sociaal contract.

2. De minister van Justitie stuurde in reactie op de klacht bij brief van 5 april 2005 een afschrift van een door de hoofdofficier van justitie te Groningen opgemaakt ambtsbericht en merkte daarbij op dat hij met de inhoud daarvan instemde. De hoofdofficier van justitie deelde in dat ambtsbericht mee dat hoewel de strafzaak tegen verzoeker was geseponeerd en daarmee de reden om de activiteiten van JiB te beëindigen niet meer aan de orde was, overeind bleef dat er naar de opvatting van het Openbaar Ministerie voor bemiddeling door JiB toch geen ruimte meer was. Voorwaarde voor een zinvolle en kansrijke bemiddeling was dat bij alle betrokken partijen de bereidheid bestond een gerezen conflict op te lossen met behulp van bemiddeling. De hoofdofficier van justitie merkte in dit kader nog op dat conflictbemiddeling door JiB plaatsvindt op basis van vrijwilligheid, daar het Openbaar Ministerie geen mogelijkheden ten dienste staan om mensen te dwingen tot deze vorm van geschilbeslechting. Aangezien de andere betrokkenen daartoe volgens de hoofdofficier van justitie niet bereid waren, was de

beëindiging van activiteiten van JiB op juiste gronden geschied.

3. De Nationale ombudsman schreef de minister van Justitie bij brief van 10 mei 2005 dat hij begreep dat de minister van Justitie dit onderdeel van de klacht niet gegrond achtte. In verband daarmee verzocht de Nationale ombudsman de minister van Justitie aan te geven op welke informatie de hoofdofficier van justitie de mededeling had gebaseerd, dat bij de andere betrokkenen geen bereidheid meer bestond het conflict op te lossen met behulp van bemiddeling. Meer in het bijzonder verzocht de Nationale ombudsman de minister van Justitie mee te delen of JiB met de andere betrokkenen, naast de mogelijkheid van een gezamenlijk bemiddelingsgesprek, ook de mogelijkheid van afzonderlijke gesprekken en het opstellen van een zogenaamd sociaal contract had besproken.

4. De minister van Justitie deelde in reactie daarop bij brief van 17 augustus 2005 mee dat hij dit klachtonderdeel inderdaad niet gegrond achtte. Volgens hem bestond kansrijke bemiddeling - waaronder ook moest worden begrepen het sluiten van een sociaal contract of welke vorm van conflictoplossing door JiB dan ook - uitsluitend bij de gratie van de medewerking van alle betrokken partijen. Indien een van de partijen - in dit geval de burens van verzoekers - duidelijk maakte niets te voelen voor bemiddeling of andere bemoeienis van JiB, dan eindigde daarmee in beginsel de betrokkenheid van JiB. Verder deelde de minister van Justitie mee dat er wel was gesproken met de burens van verzoekers, maar dat daar geen schriftelijke verklaringen van waren. In de periode waarin het onderhavige conflict speelde, was - voor wat betreft de bemiddelingsactiviteiten van JiB - sprake van een betrekkelijk informele manier van werken waarbij was verzuimd alle acties die in het kader van de bemiddeling waren ondernomen, nauwgezet te registreren.

5. Verzoekers deelden in reactie op het standpunt van de minister van Justitie bij brief van 5 oktober 2005 mee dat de minister voorbij ging aan de klachtformulering door te stellen dat de activiteiten van JiB waren beëindigd aangezien bij de andere betrokkenen geen bereidheid bestond om het conflict met behulp van bemiddeling op te lossen. In dit verband stelden verzoekers de vraag waaruit JiB was gebleken dat de anderen niet meer bereid waren om aan bemiddeling mee te werken. Verder waren verzoekers het er niet mee eens dat de hoofdofficier van justitie te Groningen en de minister van Justitie wilden doen geloven dat JiB alleen bij optimale condities kon bemiddelen. Ze merkten daarbij op dat JiB hen eerder had meegedeeld dat de voorkeur uiteraard uitging naar optimale condities, maar gelijktijdig ook had aangegeven dat tegenwerken niet werd getolereerd en dan sprake zou zijn van een wat stevigere aanpak en het Openbaar Ministerie gezag zou laten gelden. Verzoekers gaven daarbij aan dat JiB er vanaf het begin mee bekend was dat er sprake was van tegenwerking van de zijde van de burens. Ze wezen in dit verband op de in juli 2001 door de politie gedane mededeling dat de burens niet mee wilden werken aan bemiddeling, hetgeen voor JiB geen reden was geweest om in augustus 2001 niet met de bemiddelingsactiviteiten aan te vangen. Verzoekers merkten in dit kader op dat de bedoeling van het traject ook geen vrijblijvendheid was, maar het na inventarisatie van de wederzijdse grieven komen tot gedragsregels waar beide partijen zich aan te houden

hadden.

6. De Nationale ombudsman verzocht de minister van Justitie bij brief van 1 november 2005 in te gaan op de stelling van verzoekers dat de heer J. indertijd aan hen had laten weten dat het bemiddelingstraject van JiB zou bestaan uit het - via afzonderlijke gesprekken - inventariseren van wederzijdse grieven en het naar aanleiding daarvan vastleggen van gedragsregel waar eenieder zich aan te houden had. Verder verzocht de Nationale ombudsman mee te delen of het Openbaar Ministerie na 24 maart 2004 met de andere betrokkenen - naast de mogelijkheid van een gezamenlijk bemiddelingsgesprek - ook de mogelijkheid van afzonderlijke gesprekken en het opstellen van een sociaal contract had besproken.

7. De minister van Justitie stuurde bij brief van 9 januari 2006 een afschrift van een door de hoofdofficier van justitie te Groningen opgemaakt ambtsbericht en merkte daarbij op dat hij zich met de inhoud daarvan kon verenigen. In dat ambtsbericht deelde de hoofdofficier van justitie mee dat de heer J. inderdaad een aanpak voor ogen stond die bestond uit het voeren van gesprekken met de verschillende betrokkenen, het maken van duidelijke afspraken tussen hen en het vastleggen daarvan in een schriftelijk stuk. Verder deelde de hoofdofficier van justitie mee dat na het seponeren van de strafzaak tegen verzoeker, de officier van justitie contact had gehad met de burens van verzoekers. Die hadden daarbij nadrukkelijk aangegeven geen behoefte te hebben aan verdere bemiddelingspogingen onder regie van het Openbaar Ministerie, in welke vorm dan ook. De minister van Justitie merkte in aanvulling daarop nog op dat het Openbaar Ministerie na 24 maart 2004 met de betrokkenen niet ook de mogelijkheid van afzonderlijke gesprekken en het opstellen van een sociaal contract had besproken, gelet op het feit dat de burens van verzoekers hadden aangegeven niets te voelen voor bemiddeling in welke vorm dan ook.

8. Verzoekers brachten bij brief van 2 februari 2006 nogmaals naar voren dat de hoofdofficier van justitie en de minister van Justitie ten onrechte wilden doen geloven dat JiB alleen bij optimale condities kon bemiddelen. Ze merkten daarbij op dat JiB daarmee niet alleen als hulpeloos en machteloos werd gepresenteerd, maar dat daarmee ook voorbij werd gegaan aan de maatschappelijke en preventieve verantwoordelijkheid van JiB. Volgens verzoekers had de heer J. hen destijds meegedeeld dat de oprichting van JiB was voortgekomen uit de Oosterparkrellen, waarbij werd onderkend dat een strikt juridische achteraf benadering door het Openbaar Ministerie tekortschoot en preventief optreden dit mogelijk had voorkomen. Verder merkten verzoekers nogmaals op dat de heer J. van JiB hen had meegedeeld dat de voorkeur uiteraard uitging naar optimale condities, maar gelijktijdig ook had aangegeven dat tegenwerken niet werd getolereerd en dan sprake zou zijn van een wat stevigere aanpak en het Openbaar Ministerie gezag zou laten gelden. Het standpunt van de hoofdofficier van justitie en de minister van Justitie ging niet alleen voorbij aan die werkwijze van JiB, maar kwam erop neer dat het Openbaar Ministerie onaangepast gedrag en tegenwerken beloonde.

Beoordeling

9. Ook hier speelt het redelijkheidsvereiste (zie hiervoor onder IV.9.). Dit vereiste brengt evenzo met zich mee dat een bestuursorgaan bij de afweging om een taak op zich te nemen, alle relevante informatie dient te betrekken.

10. In deze zaak heeft het Openbaar Ministerie op zich genomen om te proberen via JiB te bemiddelen in het conflict tussen verzoekers en enkele buurtbewoners. Daarbij was het de bedoeling om via afzonderlijke gesprekken met de verschillende betrokkenen te komen tot een zogenoemd sociaal contract waarin afspraken werden vastgelegd waar de betrokkenen aan gehouden konden worden. Het Openbaar Ministerie heeft die taak op 18 juni 2003 gestaakt, doch bij die beslissing niet de vereiste redelijkheid in acht genomen (zie hiervoor onder IV.10.). In maart 2004 heeft het Openbaar Ministerie toegezegd te onderzoeken in hoeverre nieuwe betrokkenheid van JiB bij het conflict met de burens haalbaar en gewenst was. Het Openbaar Ministerie heeft daartoe contact opgenomen met de burens ten einde hen uit te nodigen voor een gezamenlijk bemiddelingsgesprek met verzoekers. Volgens het Openbaar Ministerie hebben de burens toen nadrukkelijk te kennen gegeven geen behoefte te hebben aan verdere bemiddelingspogingen onder regie van het Openbaar Ministerie in welke vorm dan ook. Daarop heeft het Openbaar Ministerie geconcludeerd dat er geen mogelijkheden ten dienste stonden om het geschil via bemiddeling op te lossen en aldus bij brief van 18 juni 2003 meegedeeld dat er voor JiB geen rol meer was weggelegd. Hoewel de Nationale ombudsman in het algemeen onderschrijft dat een bemiddelingspoging weinig kans maakt wanneer een van de betrokken partijen daar niet of onvoldoende achter staat, heeft het Openbaar Ministerie uit de reactie van de burens niet zonder meer kunnen opmaken dat het conflict niet alsnog via bemiddeling kon worden opgelost. Wanneer een geschil tussen twee partijen hoog is opgelopen, is er vaak weinig bereidheid om deel te nemen aan een gezamenlijk bemiddelingsgesprek. De gedachte aan een onderlinge confrontatie vormt daarbij veelal een struikelblok en op een voorstel voor een dergelijk gesprek kan in dat geval heftig worden gereageerd. Er kan dan ook worden afgevraagd in hoeverre het antwoord van de burens op de uitnodiging voor een gezamenlijk bemiddelingsgesprek een emotionele reactie was in plaats van een rationele. Gelet daarop en gezien het belang van verzoekers alsook de burens bij hervatting van het bemiddelingstraject, had het Openbaar Ministerie nadrukkelijk de mogelijkheid van afzonderlijke gesprekken en het opstellen van een zogenoemd sociaal contract met de burens moeten bespreken. Bij een dergelijke manier van bemiddelen kunnen de partijen de confrontatie met elkaar immers uit de weg gaan en kan er toch aan een oplossing voor het geschil worden gewerkt. Eerst dan had het Openbaar Ministerie zich in redelijkheid - aan de hand van alle relevante informatie - een oordeel kunnen vormen over de haalbaarheid van het bemiddelingstraject. Het Openbaar Ministerie heeft bij de beslissing van 28 april 2004 om de bemiddeling niet te hervatten aldus gehandeld in strijd met het redelijkheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

VI. Ten aanzien van het niet verstrekken van informatie over de aangiften

Bevindingen

1. Verzoekers klagen erover dat het Openbaar Ministerie te Groningen hen niet, althans onvoldoende voortvarend heeft geïnformeerd over de afhandeling van de in februari 2002 rechtstreeks bij de hoofdofficier van justitie gedane aangiften. Verzoekers brachten daarbij in het bijzonder naar voren dat het Openbaar Ministerie hen niet, althans onvoldoende voortvarend heeft geïnformeerd over de door de officier van justitie op 7 november 2003 aan het regionale politiekorps Groningen gedane mededeling dat zaken die voor 1 april 2003 hebben gespeeld niet zullen worden vervolgd.

2. De minister van Justitie stuurde in reactie op de klacht bij brief van 5 april 2005 een afschrift van een door de hoofdofficier van justitie te Groningen opgemaakt ambtsbericht en merkte daarbij op dat hij met de inhoud daarvan instemde. De hoofdofficier van justitie deelde in dat ambtsbericht mee dat verzoekers veelvuldig aangifte hadden gedaan van allerlei strafbare feiten. Vastgesteld moest worden dat in het kader van de bemiddelingspogingen, zoals die aanvankelijk werden ondernomen door JiB, deze aangiften in eerste instantie niet in behandeling waren genomen. Die keuze was gestoeld op de overweging dat, door het doen van aangifte en het instellen van strafrechtelijk onderzoek daarnaar, geen klimaat zou worden geschapen waarin een dergelijke bemiddeling enigszins kans van slagen zou maken. Op het moment waarop bleek dat de conflictsituatie niet met behulp van bemiddeling kon worden opgelost, was inmiddels dermate lange tijd verstreken, dat deze aangiften niet meer in behandeling genomen konden worden. De hoofdofficier van justitie meende dat deze beslissing op juiste grond genomen was. Wel kon volgens hem worden toegegeven dat de communicatie hierover naar verzoekers te wensen had overgelaten.

3. De Nationale ombudsman schreef de minister van Justitie bij brief van 10 mei 2005 dat hij begreep dat de minister van Justitie dit onderdeel van de klacht gegrond achtte. De Nationale ombudsman wees de minister van Justitie er voor de goede orde op dat bij dit klachtonderdeel in het bijzonder was opgenomen dat het Openbaar Ministerie verzoekers niet, althans onvoldoende voortvarend had geïnformeerd over een op 7 november 2003 door de officier van justitie aan de politie gedane mededeling. De Nationale ombudsman vroeg de minister van Justitie aan te geven of hij dit bijzondere deel van de klacht ook gegrond achtte.

4. De minister van Justitie deelde in reactie daarop bij brief van 17 augustus 2005 mee dat hij dit klachtonderdeel inderdaad gegrond achtte, ook met betrekking tot de op 7 november 2003 door de officier van justitie aan de politie gedane mededeling. In een overleg op 7 november 2003 met de politie had de officier van justitie aangegeven de aangiften die

betrekking hadden op de periode voorafgaand aan 1 april 2003 niet te vervolgen. Daarbij had de officier van justitie opgemerkt deze beslissing schriftelijk aan verzoekers ter kennis te zullen brengen. Volgens de hoofdofficier van justitie bevond zich in het dossier evenwel geen brief over deze kwestie.

5. Verzoekers brachten in reactie op het standpunt van de minister van Justitie bij brief van 5 oktober 2005 naar voren dat zij nooit door het Openbaar Ministerie waren geïnformeerd over de behandeling van de rechtstreeks bij de hoofdofficier van justitie gedane aangiften. Ze hadden zelfs geen ontvangstbevestiging ontvangen. Verder brachten verzoekers naar voren dat zij waren ontsteld te lezen dat deze aangiften in eerste instantie in het kader van de bemiddelingspogingen van JiB niet in behandeling waren genomen. Dit temeer omdat zij op een door hen bij brief van 28 oktober 2004 bij de politie gedaan verzoek om uitleg over het uitblijven van respons op de in maart 2002 opgenomen verzamelaangifte, niets hadden vernomen. Wel hadden zij bij inzage in het politieregister BPS in april 2004 kennis genomen van een op 11 november 2003 opgemaakte mutatie. Uit die mutatie bleek dat de politie op 7 november 2003 ter zake het verzoek om informatie contact had gehad met het Openbaar Ministerie en daarbij was overeengekomen dat de officier van justitie verzoekers zou meedelen dat alle zaken die voor 1 april 2003 hadden gespeeld niet meer vervolgd zouden worden en de politie daarvan geen werk zou maken. Daarmee had het Openbaar Ministerie niet alleen de passiviteit van de politie gelegaliseerd, maar ook het onaangepaste en niet meewerkende gedrag van de burens beloond.

Beoordeling

6. Ook hier speelt het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking (zie hiervoor, onder II.7.). Echter meer nog dan dat vereiste, is hier het beginsel van fair play aan de orde. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Dit beginsel brengt onder andere mee dat een bestuursorgaan een belanghebbende op de hoogte dient te stellen van een genomen beslissing en daarbij zo mogelijk moet aangeven welke procedure er openstaat om tegen die beslissing op te komen.

7. Op grond van artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering kan een rechtstreeks belanghebbende zich schriftelijk bij het gerechtshof beklagen indien het Openbaar Ministerie heeft besloten om een strafbaar feit niet te vervolgen. Indien het gerechtshof tot het oordeel komt dat vervolging had moeten plaatsvinden, kan het bevelen dat de vervolging alsnog wordt ingesteld (zie achtergrond, onder 1.).

8. In deze zaak heeft het Openbaar Ministerie de in februari 2002 door verzoekers gedane aangifte aanvankelijk niet in behandeling genomen om het in gang te zetten bemiddelingstraject niet te verstoren. Het Openbaar Ministerie had verzoekers van die beslissing duidelijk op de hoogte dienen te stellen en hen daarbij moeten wijzen op de beklagprocedure bij het gerechtshof. Verzoekers hebben aangegeven een dergelijke

mededeling nimmer te hebben ontvangen en ook de Nationale ombudsman is niet gebleken dat het Openbaar Ministerie dergelijke informatie indertijd aan verzoekers heeft verstrekt. Verder heeft het Openbaar Ministerie na het staken van de bemiddeling besloten de aangifte definitief niet meer in behandeling te nemen vanwege de ouderdom van de feiten. Ook over die beslissing had het Openbaar Ministerie verzoekers met het oog op de voor hen openstaande beklagprocedure bij het gerechtshof moeten informeren. Het Openbaar Ministerie heeft dit echter niet gedaan, zelfs niet nadat de officier van justitie aan de politie had laten weten een dergelijke sepotbeslissing naar verzoekers te zullen sturen. Het Openbaar Ministerie heeft aldus gehandeld in strijd met het beginsel van fair play.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Kern in deze zaak is de wijze waarop het Openbaar Ministerie uitvoering heeft gegeven aan de op zich genomen taak om te proberen te bemiddelen in het conflict tussen verzoekers en enkele buurtbewoners. Daarbij was het de bedoeling om via afzonderlijke gesprekken met de verschillende betrokkenen te komen tot een zogenoemd sociaal contract waarin afspraken werden vastgelegd waar de betrokkenen aan gehouden konden worden.

Dit traject had wellicht tot een oplossing van het conflict kunnen leiden, indien daaraan voortvarend uitvoering was gegeven. Door het gebrek aan coördinatie vanuit het Openbaar Ministerie was daarvan echter geen sprake. Doordat het Openbaar Ministerie in de tussentijd ook geen actie ondernam op de door verzoekers gedane aangifte, sleepte het conflict tussen verzoekers en de buurtbewoners zich voort en kon de situatie verder verslechteren. Dit kwam de bereidheid om via bemiddeling tot een oplossing van het geschil te komen niet ten goede. Toen het Openbaar Ministerie ter hervatting van het bemiddelingstraject een gezamenlijk bemiddelingsgesprek voorstelde, gaven de burens van verzoekers althans te kennen geen enkele behoefte te hebben aan verdere bemiddelingspogingen.

Wanneer een partij in de aanloop van een traject te kennen geeft geen behoefte te hebben aan bemiddeling, staat daarmee echter nog niet vast dat het conflict niet alsnog via een dergelijk traject kan worden opgelost. Zeker wanneer het conflict al geruime tijd duurt en hoog is opgelopen, zien partijen veelal niet hoe door middel van bemiddeling daadwerkelijk tot een oplossing van het geschil kan worden gekomen en trekken ze het nut van een dergelijk traject snel in twijfel. Door in dat geval goede informatie te verstrekken over de procedure en met de partijen te praten over de aanwezige twijfels en de eventuele alternatieve mogelijkheden, kan echter veel van die scepsis worden weggenomen en zo alsnog draagvlak ontstaan om mee te werken aan het bemiddelingstraject.

Indien het Openbaar Ministerie in deze zaak alsnog een dergelijk gesprek met verzoekers burens was aangegaan en hen aldus had weten te overtuigen van het nut van een bemiddelingstraject, dan was er voor het conflict tussen verzoekers en de buurtbewoners

wellicht alsnog een oplossing bereikt en had deze zaak misschien niet tot een klacht bij de Nationale ombudsman geleid.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Openbaar Ministerie te Groningen, is gegrond ten aanzien van:

de voortvarendheid van de bemiddeling, wegens schending van het vereiste van voortvarendheid;

het niet verstrekken van informatie over de bemiddeling, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking;

het verstrekken van onjuiste informatie in een brief, wegens schending van het vereiste van administratieve nauwkeurigheid;

het staken van de bemiddeling en het niet hervatten van de bemiddeling, wegens schending van het redelijkheidsvereiste;

het niet verstrekken van informatie over de aangiften, wegens schending van het beginsel van fair play.

De Nationale ombudsman heeft met instemming kennisgenomen van de mededeling dat van zaken welke thans bij JiB in behandeling zijn de voortgang strak wordt bewaakt, de afhandeling op een planmatige wijze plaatsvindt en aantekening wordt bijgehouden van alle ondernomen acties.

Onderzoek

Op 29 november 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer en mevrouw D. te M., met een klacht over gedragingen van het Openbaar Ministerie te Groningen. Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als gedragingen van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek kregen de minister van Justitie en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd de minister van Justitie een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De reacties van verzoekers en de minister van Justitie gaven aanleiding het

verslag te wijzigen en aan te vullen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 31 juli 2004 met bijlagen.

Brief van verzoekers van 30 augustus 2004 met bijlagen.

Brief van verzoekers van 13 september 2004 met bijlagen

Verzoekschrift van 27 november 2004.

Brief van verzoekers van 28 november 2004 met bijlagen.

Brief van de minister van Justitie van 5 april 2005 met bijlagen.

Brief van de Nationale ombudsman van 10 mei 2005.

Brief van de minister van Justitie van 17 augustus 2005 met bijlagen.

Brief van verzoekers van 27 september 2005 met bijlagen.

Brief van verzoekers van 5 oktober 2005.

Brief van de Nationale ombudsman van 1 november 2005.

Brief van de minister van Justitie van 9 januari 2006 met bijlagen.

Brief van verzoekers van 2 februari 2006.

Brief van de Nationale ombudsman van 1 maart 2006.

Brief van de minister van Justitie van 30 maart 2006.

Brief van verzoekers van 30 april 2006.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wetboek van Strafvordering

"Artikel 12

1. Wordt een strafbaar feit niet vervolgd of de vervolging niet voortgezet, dan kan de rechtstreeks belanghebbende daarover schriftelijk beklag doen bij het gerechtshof, binnen het rechtsgebied waarvan de beslissing tot niet vervolging of niet verdere vervolging is genomen. Indien de beslissing tot niet vervolging is genomen door de officier van justitie bij het landelijk parket, is bevoegd het gerechtshof te 's-Gravenhage.

2. Onder rechtstreeks belanghebbende wordt mede verstaan een rechtspersoon die krachtens zijn doelstelling en blijkens zijn feitelijke werkzaamheden een belang behartigt dat door de beslissing tot niet vervolging of niet verdere vervolging rechtstreeks wordt getroffen.

(...)

Artikel 12i

1. Indien het beklag tot de kennisneming van het gerechtshof behoort, de klager ontvankelijk is en het gerechtshof van oordeel is dat vervolging of verdere vervolging had moeten plaats hebben, beveelt het gerechtshof dat de vervolging zal worden ingesteld of voortgezet ter zake van het feit waarop het beklag betrekking heeft.

2. Het gerechtshof kan het geven van zodanig bevel ook weigeren op gronden aan het algemeen belang ontleend."